

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Kort Begryp Des Levens Ende Der Devghden Vande Weerdighe Joanna van Randenraedt Geestelycke Dochter Onder de Bestieringhe der Societeyt Iesu

**Huysmans, Daniel
Nerrincq, François**

T'Antwerpen, 1690

XIII. Medelijden ende Bermhertigheydt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38005

XIII. CAPITTEL.

Medelijden ende Bermhertigheyt.

DEn rechtveerdighen is hard ende straf tot sijn selven; maer saeghtmoedigh ende soet tot een ander: want sijn hert wort ghepijnicht door eens anders ellenden, ende tracht met alle vermogen dese te weeren. Het Medelijden ende de Bermhertigheyt spruyten uyt de liefde des Naesten; ja zijn een deel van dese liefde: de welcke dies te medelijdigher enee bermhertiger wodrt bevonden, hoe de liefde tot Godt in het herte dieper ghegrondt is.

Wy hebben in het vijfde Capittel haerder deughden eenighsins ghesien haer bermhertigheyt ende medelijden, als wy verhandelt hebben hare liefde tot den Naesten: maer hebben aldaer alleenlijck aengheraect de bermhertigheyt, die haer aendreef tot een gheestelijck medelijden, om de sielen tot Godt te brenghen, ende af te trecken vande sonde. Laet ons hier bemercken haer lichamelijcke bermhertigheyt; door de welcke sy ghedreven wiert, om de behoefstige menschen te helpen, ende dié uyt haer lichamelijcke noodigheden te trecken. Het welck ick tot dese plaetse uytghefelt hebbe, om haer lijdten ten opsicht van haer selven, ende haer medelijden ten opsicht van andere, met malkanderen te veruoeghen.

JOANNA mocht van haer selven waerlijck segghen, 't welck eertijts den goedertieren (a) *Iob* van sijn selven gheseght heeft: *Van mijne kintsheyt is het mede-*

(a) *Iob* 31. 18.

medelijden met my opgevassen. D'arme menschen laghen haer dichter aen 't herte, als sy self: want sy oock in haer kintsche jaren, aen haer selven ontrock al wat sy konde, om dat aen den Armen te gheven. Noyt en sagh sy eenen armen mensch, of wiert ghepraemt om hem te helpen: ende noch wereldts zijnde soude sich gheerne alles laeten ontbreken hebben, om alles aen den behoefstigen uyt te deelen. Sy gaf al wat sy vermocht, ende was droef niet meer te vermoghen. Als haer ghelt, of iet anders ontbrack, gaf sy goede woorden, om die menschen te troosten; ende hier by hare ghebden, om de selve met eene gheestelijcke aelmoefse te helpen, als de lichamelijcke haer ontbrack.

Gheestelijck gheworden zijnde, gaff sy den volen loop aen dese wercken van liefde: ende wenschte meer te hebben, om meer te gheven. Dat sy niet en hadde, vraeghde ende bedelde sy van andere, soo terstont sal gheseght worden. Gheene gheleghentheyten liet sy voor by gaen, daer sy aen den Armen behulpsaem kost wesen.

In haer jonckheydt dickwils gaende tot het Klooster van 't Munster, maecte sy sich de Maerte van alle de werck-lieden, die daer als dan in seer groot ghetal waren; ende als de Moeder van alle gebrekelijcke menschen, die in groote menigtheit aldaer haren nootdruft quamen versoecken: soo dat sy aen dese, broodt, bier, en alles uytreyckte, dickwils boven haere krachten beswaert ende gelaeden zijnde, om den Armen t'ontlasten.

Niet teghenstaende dat sy groote vermijtheit ende strijdt hadde van te gaen bedelen lanckx de Stadt voor den nootdruft der Armen: heeft nochtans kloeckelijck desen afkeer doorbroken, ende

heeft dit seer dickwils ende vele jaeren ghedaen. Want sy van Godt verstont dat dit hem aengenaem was, ende dat hy haer in dit Heyligh werck soude behulpsaem wesen.

Ghemerckt dat sy sonderlinghen afkeer voelde van dese aelmoessen uyt de handen van sijn Hooghweerdigheydt te versoecken, gaf sy dit aen haere Meesterisse te kennen: die haer meermaels tot den Bisschop sondt, om dat sy dese teghenheydt overwinnen soude. Den Bisschop, te weten *Jacobus à Castro*, wel wetende dat sy niet en quam bedelen voor haer selven, noch oock dit en dede, soo hem docht, uyt haer eyghen bestieringhe, vraeghde haer van wie sy ghesonden wiert? ende *JOANNA* antwoorde, *van onsen Lieven Heere*: niet willende te kennen gheven, dat sy van eenighen mensch ghesonden was. Ende mits dat sy alle weken wederkeerde, vraeghde den Bisschop somwijlen: *Zijt gy daer wederom?* Waer door haer beschaemtheyt meer toenam. Als sy dese schaemte aen hare Meesterisse verklaerde, kreegh sy voor antwoordt, dat sy daer soo langh soude gaen, tot dese teghenheydt van haer ghemoedt ten vollen soude vermeertert wesen, die haer nochtans wel ses jaren by ghebleven is.

De Fransche ende Hollandtsche Soldaeten, naer het op-breken van 't beleggh der stadt Loven, quamen naer Ruremonde, ende andere by-lyghende plaetsen afghesackt; onder de welcke seer groot ghebreck van levens-middelen was: soo dat dese soldaeten seer twistigh waren, ende malkanderen om een stuck-broodts vermoorden. Uyt welck ghebreck van noodtdruft, ende uyt andere ellenden, die den Oorlogh pleghen te verghefeschappen, seer vele ende ghevaerlijcke sieckten sproten. Doch
het

het medelijden van JOANNA en was niet minder als dese ghebreckelijckheydt, ende sieckten: maer sy en sagh geenen middel om soo groote menigh- te te kunnen helpen. Als sy voor den Autaer van- den H. *Ignatius* haer medelijdigh herte aen Chri- stus opende, wierdt haer te kennen ghegheven, datse van haer Meesterse soude ghesonden worden, om by alle de groote Heeren te gaen bedelen, tot onderhoudt ende bystandt van dese behoef- tige menschen. Waer toe sy sich veerdigh toonde, maer verfocht van sijn Goddelijcke Goetheydt, dat haer een mede-ghefelinne soude toegheschickt worden want haer dit betaemelijck docht, tot behoerlijcke bewaerenisse van haere eerbaerheydt; aenghesien dat sy noch jonck was, ende sommighe van die Heeren seer onverstorven waeren.

Terwijlen dat sy met het verfoeck besigh was, wiert sy van haer Meesterse onthoden, om ter- stont met Jouffrouw *Botters*, by de welcke sy woon- achtigh was, te gaen bedelen voor die arme ende krancke menschen, die over al verstroeyt laeghen. Twelck sy met uytmuntenden iever, ende seer ge- wenschte uytkomst ghedaen heeft; Godt bedan- kende, dat sy de Fransche taele gheleert hadde, die haer noodigh was om met de Fransche Velt- oversten, ende met d'arme soldaten te spreken. Eenen vande vernaemste Bevel-hebbers der Fran- schen; vraeghde haer, of sy Religieuse was: sy ant- worde, Neen, maer datse inde weerelt een gee- stelijck leven verkoren hadde, om in dusdaenighe gheleghentheden haeren evenNaesten behulpsaem te zijn. Waer op hy haer een dobbele pistole gaf: ende vraeghde voorder, of sy belofte van suyver- heydt ghedaen hadde? Sy antwoorde, ja: ende hy

seyde, die oock ghedaen te hebben, ende gaf haer noch een dobbele pistole, versoeckende dat sy voor hem soude bidden.

Dierghelijcke aelmoessen kreegh sy meer. Maer dat haer in dit heyligh werck by nae dede verflouwen, was dat sy op verscheyde plaetsen ghenootfaeckt was haeren lof te hooren: want haer onvermoeytheydt in dese wercken, voor Godt, ende voor de menschen seer loffelijck, niet alleenlijk vande Gheloovighe, maer oock van de Keters geprefen wiert. Doch haer Meesterse beval haer kloekelijck hier in voort te gaen: aende welcke JOANNA ghehoorsaem was. Desen iever wiert kenbaer aen heel de Stadt, soo dat ieder een die haer ontmoetede, de handt in den sack stack, om een aelmoesse te gheven: waer by sy van haeren kant voeghde, al wat haere middelen konden by-brenghen.

Daer nae gonck sy koopen dat voor dese arme menschen noodigher ende bequaemer was: ende sy vondt, men weet niet hoe, dat een ander niet vinden of bekomen en kost. Als alles bereydt was, droegh sy dat neffens andere vierighe dochters, aende behoefstige: niet sonder troostighe woorden, ende andere ghedienstigheden, die in soodaenighe gheleghentheden versocht worden: niet aenfiende daer de nature afkeerigh van is, niet vreesende van eenighe sieckte, of stanck ghevat te worden: want haere liefde door alle onghemack ende perijckel vierigher wierdt.

Dit bedelen ende dit forghelijck dienen van kraencken menschen, die behaelijcke sieckten hadden, quam tot kennisse van haer Ouders. Haeren Vaeder schreef dan aen den Biecht-vaeder, dat hy

1 aen

aen IOANNA dit soude verbieden: 't welck den Biecht-vaeder ghedaen heeft. Maer JOANNA heeft met brieven by haeren Vaeder soo langh aen-ghepraemt, om desen oorlof, tot dat sy dien wederom met toestaen van den Biecht-vader bekomen heeft.

Soo is sy dan voortghegaen als te vooren, ende sy heeft even gheluckelijck aelmoessen vergaedert; oock mildelijck die ontfanghende van verscheyde persoonen, die niet ghevraeght en waeren. Sy wiert overlaeden met lijnwaet, kleederen, graen, vleesch, en al wat aende Arme kan dienstigh wesen: soo dat sy dickwils lancks de straeten gonck als een eselken ghelaeden, wesende als de ghemeyne rentmeesterisse van alle arme ende schaemele menschen.

'Tis bemerckens weerdigh, dat sy vyf jaeren naer een, de heele maent van Meert van huys tot huys gonck bedelen, alles ontfanghende watmen haer gaf, oock somtijds onbeleefde woorden: waer voor sy niet min danckbaer en was, als voor een milde gifte.

Haer Meesterisse Agnes gonck noch al voort, met haer te ghebieden dat sy by den voorseyden Bisschop soude gaen bedelen, die IOANNA in haere schriften den Heylighen Man noemt. Waer in JOANNA noch meerderen teghenstrijdt voelde, als te voren: soo om dat den Bisschop van levens-middelen seer quaelijck voor sien was, als om dat hy onlancks van eenighe roovers grootelijcks bestolen was. Sy heeft evenwel ghedaen dat haer bevolen wiert. Maer soo sy dickwils de selve vryheydt nam, vraeghde den Bisschop: *Wacrom komt ghy soo gheduerighlijck by my?* Sy antwoorde: *Hooghweerdighsten Heere, wat wulde dat ick doe, als Godt dat soo wuilt hebben? ick bidde, seght my, Godt helpe u, ende laet my soo gaen.*

Den

Den Biffchop feyde, *Dat en fal ick noyt doen. Daer ghy voor vraeght, hebben't noodigher dan ick*: Ende gaf haer even mildelijck een aelmoeffe, al hoe wel fijne tijdelijcke middelen feer fchaers waeren: want hy eenen grooten Aelmoeffenier was, die fich alles liet ontbreken, omde arme menschen te helpen. Hier door vermeerderde de fchaemte van JOANNA, ende fy focht het huys vanden Biffchop te fchouwen: maer haer Meesterffe Agnes belastede soo langh alle weken eens in dat huys te bedelen, tot dat dese menfchelijcke fchaemte soude verwonnen zijn. Soo verfocht dan JOANNA van Godt, dat hy haer dese fchaemte wilde af-nemen, ende fy wiert terftont verhoort: want alle haere fchaemte wiert t'effens soo verdreven, dat fy voort-aen min beschaemt was in te vraeghen ende t'ontfanghen, van wie dat het oock was; als in te geven, ende d'ontfanghen aelmoeffen uyt te reycken.

Dit bedelen van JOANNA mishaeghde aen den Rector van't Collegie der Societeyt, die inde stadt van Ruremonde eerftmael was komen wonen, ende gheene kenniffe en hadde van haeren gheest: den welcken haer ontboden heeft, ende verbot gedaen, van eenighe aelmoeffen voort-aen te vraeghen. Sy verfocht van hem, dat fy dit immers soude moghen doen, als 'er erghens eenen befonderen noodt soude voorvallen: maer dit wiert haer oock af-gheslaeghen. Sy is dan aenden Rector ghehoorsaem gheweest, al en was hy haeren Biechtvaeder niet: maer beklaeghe sich by Godt, datse nae ghewoonte fijne hongherighe, naeckte, ende siecke lidtmaeten, niet helpen en konde: vertrouwende dat fijne Goddelijcke Goetheydt op een andere maniere hier in soude voorfien. Ende soo
is't

is't gheschiedt: want haer seer vele ende milde aelmoessen, sonder eenigh vraeghen, aen-ghebrocht wierden, als of Godt voor IOANNA bedelde, ende de herten der menschen beweeghde. Soo dat sy, sonder bedelen niet te kort en quam, om in de vorighe wercken van Bermhertigheydt te volherden: waer over sy; grootelijckx Godt bedanckte. Even-wel verfocht sy gheduerighlijck om den ontrocken oorlof wederom te bekomen: was't niet om te vraeghen, ten minsten om den noodt der behoefte aen goet-willighe menschen te vertoonen. Welck sy aen Pater Rector op soo bevallijcke manier voor-hiel, dat hy haer dit leste toe-ghestaen heeft, tot haer groote blijfchap. Want desen middel vanden noodt der behoefte voor te stellen, inder daet krachtiger was, om de ghemoederen der menschen tot de ghewenschte miltheydt te verwecken, als enckelijck een aelmoesse te vraeghen. Soo verstandigh was de bermhertigheydt van JOANNA.

't Ghebeurde somwijlen, dat sy onder-nam eenighe arme huys-ghesinnen te voor-sien, die om redenen onbekent moesten blijven: die sy behendighlijck in't doncker wist te helpen: gheene vernuystheydt, ende gheenen aerbeydt spaerende, om, buyten alle kennisse van andere, dese bedruckte herten te laeven.

De ghewoonte van aelmoessen te besorghen, is haer al haer leven by ghebleven, oock als sy sonder hulpe van een ander niet meer|gaen en konde: want sy haer aldan dede leyden tot die huysen, daer sy wist dat d'Inwoonders tot bermhertigheydt wel gheneghen waeren. Want haer mede-lijden tot den Armen soo groot was, dat waer het saecken sy met haer bloedt hadde kunnen aelmoessen

doen, niet een druppel en soude behouden hebben.

Sy hadde groote gheneghentheynt om een plaetse te stichten, daer eenighe arme Gheestelijke Dochters souden onderhouden, ende ghedient worden: maer de middelen ontbraecken om dit heyligh voor-nemen uyt te wercken. Soo heeft sy dan de selve, naer haer vermoghen, in haer huys ghenomen, die ghedient, die op haer matras gheleghet, ende alle liefde bewesen, diemen soude kunnen verwachten, van iemandt die niet anders als liefde en was.

Hoe aenghenaem dat dit werck van bermherdigheydt aen Godt was, heeft Christus aen JOANNA in een openbaeringhe kennelijck ghemaect: in de welcke hy sich vertoonde, seet beswaert zijnde met sijn kruys, ende sijne vermoeyde leden legghende op de rust-plaetse van JOANNA. Waer mede Christus te kennen gaf, dat sy hem in dese rust-plaetse ontfonck, als sy die aen sijne Dienerissen ghegheven hadde. Dit dede haer ghelooven, dat sy niet aenghenaemer aen Godt en konde doen, als de krancke leden Christi te herberghen, ende te toeven.

XIV. CAPITTEL.

Armoede.

NU moeten wy noch wat segghen van de dry Deughden, die d'Evangelische Raeden behelzen, ende aen den Kloosterlijcken staedt besonderlijck toe-komen; te weten, van d'Armoede, Suyverheydt